

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
15.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/185880/>**Жолшарова Ажаргүл Сисенбайқызы**

Тәрбиеші

Ақтөбе облысы, Ойыл ауданы, Қарасу ауылы

Қарасу негізгі мектебі жанындағы шағын дамыту орталығы

Кіріспе

Қазіргі қоғамда баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз ету тек мектепке дейінгі ұйымдардың ғана емес, сонымен қатар отбасының да маңызды міндеті болып табылады. Бала тәрбиесіндегі негізгі жауапкершілік ата-анаға жүктелетіндіктен, олардың педагогикалық мәдениетінің деңгейі баланың тұлғалық қалыптасуына тікелей әсер етеді. Педагогикалық мәдениеті жоғары ата-ана баланың жас ерекшеліктерін, психологиялық қажеттіліктерін ескеріп, тәрбиелік ықпалды саналы түрде ұйымдастыра алады.

Мектепке дейінгі жас – баланың мінез-құлқы, құндылық бағдарлары және әлеуметтік дағдылары қалыптасатын шешуші кезең. Бұл кезеңде ата-аналардың тәрбиелік ықпалы ерекше маңызға ие. Сондықтан балабақша жағдайында ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру бағытындағы жүйелі жұмыс ғылыми-педагогикалық тұрғыдан өзекті мәселе болып табылады.

Негізгі бөлім

Ата-аналардың педагогикалық мәдениеті ұғымы олардың бала тәрбиесіне қатысты білімдерінің, дағдыларының, көзқарастары мен құндылықтарының жиынтығын білдіреді. Педагогикалық мәдениеті қалыптасқан ата-ана баланың дамуын қолдап, тәрбиелік әрекеттерді саналы түрде ұйымдастырады. Бұл мәдениет ата-ананың баламен қарым-қатынасында, тәрбие әдістерін таңдауда және баланың жеке ерекшеліктерін ескеруде көрініс табады. Ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттырудың негізгі алғышарттарының бірі – оларды баланың жас және психологиялық ерекшеліктерімен таныстыру. Мектепке дейінгі жаста баланың эмоциялық әлемі тұрақсыз, қабылдауы

көрнекі-бейнелік сипатта болады. Осы ерекшеліктерді ескермей жүргізілген тәрбие баланың психологиялық күйіне кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан ата-аналарға ғылыми негізделген педагогикалық ақпарат беру олардың тәрбиелік әрекеттерін тиімді етеді.

Балабақша ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыруда жетекші рөл атқарады. Тәрбиешілер ата-аналармен тығыз қарым-қатынас орнатып, бала тәрбиесіне қатысты кеңестер мен ұсыныстар береді. Ата-аналар жиналыстары, семинарлар, тренингтер және жеке консультациялар ата-аналардың педагогикалық білімін кеңейтуге мүмкіндік береді. Мұндай іс-шаралар ата-ананың тәрбиелік тәжірибесін байытып, олардың баламен қарым-қатынасын жақсартады.

Ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыруда тәрбиелік әдістердің бірізділігі маңызды. Үйде және балабақшада қолданылатын талаптар мен тәрбие тәсілдері үйлесімді болған жағдайда балада тұрақты мінез-құлық үлгілері қалыптасады. Бұл үшін балабақша мен ата-ана арасында өзара түсіністік пен ынтымақтастық орнату қажет. Тәрбиешілер ата-аналарға балабақшада қолданылатын әдістерді түсіндіріп, оларды үй жағдайында жалғастыру жолдарын ұсынуы тиіс.

Ата-аналардың педагогикалық мәдениеті олардың баламен қарым-қатынас стилінде де көрініс табады. Демократиялық, қолдаушы қарым-қатынас баланың өзіне деген сенімділігін арттырып, шығармашылық белсенділігін дамытуға жағдай жасайды. Ал қатаң немесе немқұрайлы қарым-қатынас баланың эмоциялық күйіне кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан ата-аналарға тиімді қарым-қатынас дағдыларын үйрету педагогикалық мәдениетті арттырудың маңызды бағыты болып табылады.

Педагогикалық мәдениетті арттыруда ата-аналардың өзін-өзі дамытуға деген ұмтылысы да маңызды. Педагогикалық әдебиеттерді оқу, тәжірибе алмасу және балабақша ұйымдастыратын іс-шараларға белсенді қатысу ата-ананың тәрбиелік әлеуетін күшейтеді. Бұл өз кезегінде баланың дамуына оң ықпал етеді. Сонымен қатар, ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру ұлттық және мәдени құндылықтарға негізделген тәрбиемен тығыз байланысты. Ұлттық дәстүрлер мен отбасылық құндылықтарды сақтай отырып тәрбиелеу баланың рухани-адамгершілік дамуын қамтамасыз етеді. Балабақшада бұл бағытта жүргізілетін жұмыстар ата-ананың ұлттық тәрбиеге деген жауапкершілігін арттырады. Практикалық тәжірибе көрсеткендей, педагогикалық мәдениеті жоғары ата-аналардың балалары балабақшада белсенді, тәртіпті және эмоционалдық тұрғыдан тұрақты болады. Бұл ата-аналардың тәрбиелік ықпалының сапасын арттырудың маңызын дәлелдейді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру мектепке дейінгі тәрбиенің тиімділігін қамтамасыз ететін маңызды шарттардың бірі болып табылады. Педагогикалық мәдениеті қалыптасқан ата-ана баланың дамуына саналы

түрде ықпал етіп, оның тұлғалық әлеуетін ашуға мүмкіндік береді.

Балабақша мен отбасының өзара ынтымақтастығы, ата-аналармен жүйелі педагогикалық жұмыс жүргізу және тәрбиелік талаптардың бірізділігі баланың жан-жақты дамуына берік негіз қалайды. Сондықтан ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыруға бағытталған жұмыстарды мектепке дейінгі ұйымдарда жүйелі түрде ұйымдастыру – болашақта саналы, жауапты және үйлесімді тұлға тәрбиелеудің маңызды кепілі болып табылады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Жұмабаева Ә., Қожахметова К. *Мектепке дейінгі педагогика*. – Алматы: «Мектеп», 2019.
2. Омарова Б. *Отбасылық тәрбие негіздері*. – Алматы: «Атамұра», 2018.
3. Нұрғалиева Г.Қ. *Балабақша мен ата-ананың өзара әрекеті*. – Алматы: «Білім», 2017.
4. Құлманова Р. *Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбие жұмысы*. – Алматы: «Рауан», 2019.
5. Сағындықова А.Т. *Ата-аналармен педагогикалық жұмыс технологиялары*. – Алматы: «Өрлеу», 2020.
6. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» журналы. Ғылыми-әдістемелік басылым, №3, 2021.
7. «Балабақша әлемі» журналы. Республикалық ғылыми-практикалық журнал, №2, 2020.
8. Выготский Л.С. *Баланың дамуы және тәрбиелік орта*. – Мәскеу: Педагогика, 2016.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.